

ПРЕЗИДІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА № 96

м.Київ

05.04.2006 р.

Про організацію мережевого інформаційного
забезпечення наукових досліджень

Заслухавши та обговоривши інформацію голови Інформаційно-бібліотечної ради НАН України академіка НАН України О.С.Онищенка «Про організацію мережевого інформаційного забезпечення наукових досліджень», Президія НАН України відзначає, що повноцінне й оперативне забезпечення установ НАН України новітньою науковою інформацією є необхідною умовою розвитку академічних досліджень, підвищення їх ефективності та інноваційної віддачі.

Для вирішення цієї проблеми Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського (НБУВ) здійснює цілеспрямоване формування наукової електронної бібліотеки, обсяг інформаційних ресурсів якої на початок 2006 р. становив 3 млн. бібліографічних та 160 тис. реферативних записів і 40 тис. повнотекстових документів. Цим електронним фондом щодня користується понад 4 тис. абонентів з усіх регіонів України та світу; кількість відвідувань сайта вдвічі перевищує кількість відвідувань бібліотеки читачами (інформація про використання передплатених онлайн-науково-інформаційних ресурсів установами НАН України в I кв. 2006 р. додається).

У НБУВ розпочато також архівування науково-інформаційних ресурсів глобальних комп'ютерних мереж. Повнотекстові колекції архіву включають понад тисячу річних комплектів журналів (більшість з них відсутня в бібліотеках України) і зібрання наукової та науково-популярної літератури, що становить понад 100 тис. повнотекстових матеріалів. Ці електронні ресурси надаються читачам у Інтранет-мережі НБУВ.

Значні науково-інформаційні ресурси містяться на сайтах ряду академічних установ, зокрема Головної астрономічної обсерваторії НАН України, Інституту біоорганічної хімії та нафтохімії НАН України, Інституту біохімії ім. О.В.Палладіна НАН України, Інституту фізики конденсованих систем НАН України тощо.

Для забезпечення оперативного доступу до новітніх науково-інформаційних ресурсів НБУВ передплатила на 2006 р. мережевий доступ до провідних світових баз даних наукової інформації. Серед них: наукова

електронна бібліотека на платформі ScienceDirect (24 тематичні колекції, що містять понад 2 тис. журналів з 5-річною ретроспективою); найбільша загальнонаукова реферативна база даних Scopus з індексами цитування публікацій обсягом 28 млн. записів; інформаційні продукти на платформі EBSCOhost (Academic Search Premier, Computer Source, SocINDEX with Full Text тощо); бази даних американських астрономічного, мікробіологічного, математичного, хімічного товариств.

Статистика використання передплачених науково-інформаційних ресурсів за станом на 24 березня 2006 р. свідчить, що науковцями проведено близько 3,7 тис. користувальних сесій середньою тривалістю 42 хв., у процесі яких здійснено 19,5 тис. пошуків і отримано понад 8 тис. рефератів і 16 тис. повних текстів публікацій (з них у форматі PDF – 15 тис., у вигляді HTML – 1 тис.). Найбільшою популярністю користувалися бази даних Science Direct Freedom Collection 2006 (кількість сесій у ній становила 11 тис.) і Academic Search Premier (понад 1,6 тис. сесій). Найбільш активно використовували передплачені ресурси НБУВ (близько 1 тис. сесій), а також Національний науковий центр «Харківський фізико-технічний інститут» НАН України (300 сесій) і Фізико-технічний інститут низьких температур ім. Б.І.Веркіна НАН України (250 сесій). Слід відзначити позитивну динаміку мережевого доступу до вищезгаданих ресурсів упродовж перших трьох місяців 2006 р.

Ефективне використання наявних академічних і передплачених ресурсів стримується недостатнім рівнем розвитку телекомунікаційної інфраструктури НАН України. Установи Академії підключені до різних Інтернет-провайдерів, що ускладнює реалізацію корпоративних інформаційних технологій взаємовикористання зібрань наукової електронної інформації. Пропускна спроможність каналів передачі даних, якими користуються академічні установи, здебільшого не відповідає сучасним вимогам.

Для кардинального покращання ситуації в рамках Програми інформатизації НАН України в IV кв. 2005 р. Державним підприємством НТЦ «УАРНЕТ» уведено в промислову експлуатацію Опорні вузли Київського фрагмента телекомунікаційної інфраструктури НАН України, розміщені в Президії НАН України, НБУВ, інститутах біоорганічної хімії та нафтохімії, експериментальної патології, онкології і радіобіології ім.Р.Є.Кавецького, електродинаміки, металофізики ім.Г.В.Курдюмова, програмних систем, фізики НАН України. Київський фрагмент має власний оптоволоконний канал зв'язку з Західним науковим центром НАН України та МОН України і вихід в інформаційну мережу наукових і освітніх установ GEANT.

Подальший розвиток мережевого інформаційного забезпечення наукових досліджень потребує:

створення в НБУВ Загальноакадемічного порталу наукової періодики;

підключення академічних установ м. Києва до Опорних вузлів Київського фрагмента телекомунікаційної інфраструктури НАН України виділеними (переважно, оптоволоконними) каналами;

інтеграції регіональних наукових центрів НАН України у загальну телекомунікаційну інфраструктуру оптоволоконними каналами;

об'єднання мереж передачі даних НАН України та академій наук – членів Міжнародної асоціації академій наук.

Президія НАН України постановляє:

1. Раді директорів наукових бібліотек та інформаційних центрів Міжнародної асоціації академій наук (академік НАН України О.С.Онищенко) підготувати пропозиції щодо ініціювання міжнародного проекту інтеграції телекомунікаційних інфраструктур НАН України та академій наук – членів Міжнародної асоціації академій наук.

2. Рекомендувати регіональним науковим центрам НАН України та МОН України в межах здійснення Програми інформатизації НАН України розробити концепцію створення регіональних телекомунікаційних інфраструктур НАН України для оперативного забезпечення академічних установ новітньою науковою інформацією.

3. Інформаційно-бібліотечній раді НАН України (академік НАН України О.С. Онищенко):

3.1. Забезпечити координацію взаємодії НБУВ з установами НАН України при доступі та використанні передплачених науково-інформаційних ресурсів.

3.2. Розробити в III кв. 2006 р. Положення про Загальноакадемічний портал наукової періодики.

4. Національній бібліотеці України імені В.І.Вернадського (академік НАН України О.С. Онищенко):

4.1. Передбачити щомісячне виділення з 01.04.06 9600 грн. на оплату телекомунікаційного каналу з пропускнуою спроможністю 10 Мбіт/сек для використання передплачених онлайнних науково-інформаційних ресурсів.

4.2. Організувати в читальних залах зони доступу до мережевих науково-інформаційних ресурсів і забезпечити функціонування в них 25 комп'ютеризованих робочих місць.

4.3. Розпочати в I кв. 2007 р. формування інформаційних ресурсів Загальноакадемічного порталу наукової періодики.

4.4. Організувати для бібліотек та інших інформаційних підрозділів установ НАН України щоквартальні семінари з проблематики наукових електронних комунікацій.

5. Державному підприємству НТЦ «УАРНЕТ»:

5.1. Сприяти поширенню онлайнних науково-інформаційних ресурсів в мережі передачі даних НАН України.

5.2. Передбачити в 2007 р. створення своїх представництв у регіональних наукових центрах НАН України та організацію їх взаємодії в академічній телекомунікаційній інфраструктурі.

6. Зобов'язати відділення НАН України покласти відповідальність за організацію робіт з мережевого інформаційного забезпечення наукових досліджень в установах на одного із заступників академіків-секретарів, а також щоквартально подавати звіти про стан забезпечення і використання інформаційних ресурсів установами НАН України до Інформаційно-бібліотечної ради НАН України.

7. Керівникам установ НАН України:

7.1. Терміново визначити відповідальних працівників для координації робіт з мережевого інформаційного забезпечення наукових досліджень.

7.2. Протягом 2006 р. вжити необхідних заходів для підключення установ до телекомунікаційної інфраструктури НАН України.

7.3. Організувати кумуляцію електронних науково-інформаційних ресурсів установ та їх наступну передачу до Загальноакадемічного порталу наукової періодики.

8. До 30 квітня 2006 р. подати до Координаційної ради НАН України з питань інформатизації пропозиції щодо обсягів фінансування, необхідного для підключення до територіально найближчих Опорних вузлів Київського фрагмента телекомунікаційної інфраструктури НАН України.

9. Контроль за виконанням цієї постанови покласти на Науково-організаційний відділ Президії НАН України.

Президент Національної академії наук
України
академік НАН України

Б.Є.Патон

Перший віце-президент -
головний учений секретар Національної
академії наук України
академік НАН України

А.П.Шпак

Інформація про використання передплачених онлайнних науково-інформаційних ресурсів установами НАН України в I кв. 2006 р.

Для покращання інформаційного забезпечення наукових досліджень Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського (НБУВ) передплатила на 2006 р. мережевий доступ до ресурсів провідних світових постачальників наукової інформації. Серед них: наукова електронна бібліотека на платформі ScienceDirect (24 тематичні колекції, що містять понад 2 тис. журналів з 5-річною ретроспективою); найбільша загальнонаукова реферативна база даних Scopus з індексами цитування публікацій обсягом 28 млн. записів; інформаційні продукти на платформі EBSCOhost (Academic Search Premier, Computer Source, SocINDEX with Full Text тощо); бази даних американських астрономічного, мікробіологічного, математичного, хімічного товариств.

Доступ до повних текстів публікацій електронної бібліотеки на платформі ScienceDirect і ресурсів американських наукових товариств надається лише з комп'ютерів, що знаходяться в інтранет-мережах НБУВ. Інформаційні ресурси на платформі EBSCOhost доступні для користувачів інтранет-мереж усіх установ НАН України.

Для ефективного використання передплачених ресурсів представниками фірм-постачальників інформації в НБУВ було проведено 3 семінари-тренінги.

Статистика мережевого використання передплачених інформаційних ресурсів станом на 31 березня 2006 р. свідчить, що науковцями проведено 4,5 тис. користувацьких сесій середньою тривалістю 45 хв., у ході яких здійснено 21 тис. пошуків і одержано 10 тис. рефератів і близько 17 тис. повних текстів публікацій. Підвищеною популярністю користувалися інформаційні ресурси Science Direct Freedom Collection 2006 і Academic Search Premier. Найбільш активно їх використовували НБУВ (2 тис. сесій), Національний науковий центр «Харківський фізико-технічний інститут» (300 сесій) і Фізико-технічний інститут низьких температур ім. Б.І.Веркіна (250 сесій).

Вбачається доцільним вивчення та поширення досвіду Інституту проблем міцності ім. Г.С. Писаренка, де налагоджено кумуляцію та впорядкування одержаних масивів статей для їх наступного використання.

Констатуючи позитивну динаміку онлайнного доступу до передплачених інформаційних ресурсів упродовж I кв. 2006 р., потрібно відзначити необхідність її прискорення. Для цього в академічних установах слід призначити працівників, відповідальних за мережеве інформаційне забезпечення наукових досліджень, для проведення з ними в НБУВ семінарів-практикумів, а також посилити увагу до розвитку телекомунікаційної інфраструктури НАН України.

Додатки:

Додаток 1. Статистика використання передплачених науково-інформаційних ресурсів установами НАН України у I кв. 2006 р. (3 сторінки).

Додаток 2. Статистика використання передплачених науково-інформаційних ресурсів за базами даних у I кв. 2006 р. (1 сторінка).

Додаток 3. Установи НАН України, що не використовують передплачені науково-інформаційні ресурси (1 сторінка).

**Статистика використання
передплачених науково-інформаційних ресурсів
установами НАН України у I кв. 2006 р.**

Установа НАН України	Кількість користувачьких сесій
Секція фізико-технічних і математичних наук	1953
Відділення математики	8
Інститут математики	5
Інститут прикладної математики і механіки	3
Відділення інформатики	69
Інститут програмних систем	50
Інститут проблем реєстрації інформації	19
Відділення механіки	193
Інститут механіки	25
Інститут проблем міцності	17
Інститут гідромеханіки	151
Відділення фізики і астрономії	900
Інститут фізики	44
Інститут фізики напівпровідників	65
Інститут металофізики	47
Інститут теоретичної фізики	59
Головна астрономічна обсерваторія	87
Фізико-технічний інститут низьких температур	254
Інститут радіофізики і електроніки	157
Радіоастрономічний інститут	114
Інститут фізики конденсованих систем	66
Інститут електронної фізики	6
Кримська астрофізична обсерваторія	1
Відділення наук про Землю	188
Інститут геофізики	69
Полтавська гравіметрична обсерваторія	23
Інститут геохімії, мінералогії та рудоутворення	60
Морський гідрофізичний інститут	36

Установа НАН України	Кількість користувачьких сесій
Відділення фізико-технологічних проблем матеріалознавства	219
Інститут електрозварювання ім. Є.О. Патона	28
Інститут проблем матеріалознавства	12
Інститут надтвердих матеріалів	73
Фізико-механічний інститут	37
Науково-технологічний комплекс "Інститут монокристалів"	69
Відділення фізико-технічних проблем енергетики	65
Інститут електродинаміки	41
Інститут проблем моделювання в енергетиці	7
Інститут газу	1
Інститут відновлюваної енергетики	16
Відділення ядерної фізики та енергетики	311
Національний наук. центр "Харківський фізико-технічний інститут"	307
Інститут прикладної фізики	4
Секція хімічних і біологічних наук	288
Відділення хімії	57
Інститут фізичної хімії	5
Інститут фізико-органічної хімії і вуглекімії	23
Фізико-хімічний інститут	26
Інститут сорбції та проблем ендоекології	3
Відділення молекулярної біології, біохімії, експериментальної та клінічної фізіології	162
Інститут фізіології	26
Інституту мікробіології і вірусології	23
Інститут молекулярної біології і генетики	112
Інститут проблем кріобіології і кріомедицини	1
Відділення загальної біології	69
Інститут ботаніки	11
Інститут зоології	55
Інститут гідробіології	3

Установа НАН України	Кількість користувачьких сесій
Секція суспільних і гуманітарних наук	2188
Відділення економіки	50
Рада по вивченню продуктивних сил України	33
Інститут світової економіки і міжнародних відносин	17
Відділення історії, філософії та права	2132
Інститут історії України	37
Інституту археології	11
Інститут сходознавства	2
Інститут соціології	55
Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського	2001
Львівська наукова бібліотека	26
Відділення літератури, мови та мистецтвознавства	6
Інститут літератури	2
Український мовно-інформаційний фонд	4
Всього по НАН України	4429

**Статистика використання
передплачених науково-інформаційних ресурсів
за базами даних у I кв. 2006 р.**

База даних	Кількість сесій	Кількість пошуків	Отримано рефератів	Отримано текстів
Academic Search Premier	1744	8320	3194	5482
Academic Search Premier Publications	15			
Applied Science & Technology Abstracts	388	2004	161	10
Biological Abstracts	119	571	31	0
Biological Abstracts 1969 - Present	110	465	2114	0
Business Source Premier	97	331	41	94
Computer Source	120	686	7	19
Current Abstracts	288	1503	115	0
Datamonitor Company Profiles Authority	1	0	1	1
EBSCO Publishing Citations	40	61	0	0
Health Source - Consumer Edition	1	2	0	0
Image Collection	18	46	0	35
Inspec	422	2230	2128	11
Library Literature & Information Science	160	803	46	2
Library, Information Science & Technology Abstracts	184	939	48	0
MasterFILE Premier	1	5	0	0
MEDLINE	126	1062	1663	2
Newspaper Source	67	293	26	21
Regional Business News	38	212	0	0
Scientific American Archive Online	200	523	22	72
SocINDEX with Full Text	91	439	22	25
TOPICsearch	1	3	0	0
Science Direct Freedom collection 2006 (Full Text)				10901
Scopus 2005 to 2007 (Abstracts)	198	514	450	
Всього:	4429	21012	10069	16675

**Установи НАН України,
що не використовують передплачені науково-інформаційні ресурси**

I. при наявності належної телекомунікаційної інфраструктури *

1. Інститут прикладних проблем механіки і математики
2. Інститут кібернетики
3. Інститут проблем математичних машин і систем
4. Інститут космічних досліджень
5. Інститут проблем штучного інтелекту
6. Інститут телекомунікацій і глобального інформаційного простору
7. Інститут технічної механіки
8. Інститут геотехнічної механіки
9. Інститут транспортних систем і технологій
10. Інститут іоносфери
11. Донецький фізико-технічний інститут
12. Інститут геологічних наук
13. Фізико-технологічний інститут металів та сплавів
14. Інститут технічної теплофізики
15. Інститут проблем машинобудування
16. Інститут загальної енергетики
17. Інститут ядерних досліджень
18. Інститут загальної та неорганічної хімії
19. Інститут органічної хімії
20. Інститут біоорганічної хімії та нафтохімії
21. Інститут біохімії
22. Інститут експериментальної патології, онкології і радіобіології
23. Інститут клітинної біології та генетичної інженерії
24. Інститут біології південних морів
25. Інститут екології Карпат
26. Державний природознавчий музей
27. Інститут філософії
28. Інститут регіональних досліджень
29. Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень
30. Інститут української мови
31. Інститут українознавства

II. через відсутність належної телекомунікаційної інфраструктури *

1. Інститут географії
2. Інститут імпульсних процесів і технологій
3. Інститут чорної металургії
4. Інститут вугільних енерготехнологій
5. Інститут хімії високомолекулярних сполук
6. Інститут колоїдної хімії та хімії води
7. Інститут хімії поверхні
8. Національний ботанічний сад
9. Карадагський природний заповідник Інституту біології південних морів
10. Інститут фізіології рослин і генетики
11. Інститут харчової хімії і технології
12. Донецький ботанічний сад
13. Інститут економіки та прогнозування
14. Інститут демографії та соціальних досліджень
15. Інститут політичних і етнонаціональних досліджень
16. Інститут української археології та джерелознавства
17. Інститут держави і права
18. Інститут мовознавства

19. Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології
* За даними анкетування в 2006 р.